

Minister vnútra SR Šutaj Eštok nepotreboval na postavenie šiestich čurillovcov mimo službu súhlas úradu na ochranu oznamovateľov

- CZ24 News | 30. ríjna 2023

SLOVENSKO: Nový šéf rezortu vnútra Matúš Šutaj Eštok rozhodol o dočasnom pozbavení výkonu štátnej služby u šiestich príslušníkov Policajného zboru, tak ako mu to prikazuje zákon o štátnej službe príslušníkov policajného zboru, podľa ktorého sa policajt musí dočasne pozbaviť výkonu štátnej služby, ak je dôvodne podozrivý zo spáchania trestného činu, informoval v piatok tlačový odbor rezortu vnútra.

Minister vnútra postupoval pri šiestich obvinených policajtoch v súlade so zákonom a nepotreboval súhlas úradu na ochranu oznamovateľov

Dňa 27.10.2023 vzbudilo pozornosť médií rozhodnutie nového ministra vnútra dočasne pozbaviť výkonu štátnej služby šiestich obvinených policajtov.

Toto rozhodnutie ministra vnútra vzbudilo rozhorčenie advokáta obvinených policajtov ako aj niektorých mediálnych komentátorov, ktorí sa začali predháňať vo vyjadreniach, že minister vnútra postupoval v rozpore so zákonom, nakoľko obvinení policajti mali poskytnutú ochranu v zmysle zákona č. 54/2019 Z.z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti (ďalej len zákon o ochrane oznamovateľov) a preto vraj mohol minister vnútra takto postupovať voči nim len v prípade, ak by mal na tento svoj postup súhlas úradu na ochranu oznamovateľov (ďalej len úrad) v zmysle zákona o ochrane oznamovateľov.

Samozrejme väčšina médií ako aj advokát obvinených policajtov ihneď uzatvorili, že ide zo strany ministra vnútra o neplatný právny úkon a dokonca, že sa minister vnútra mal dopustiť zneužitia právomoci verejného činiteľa.

Som názoru, že postup ministra vnútra bol plne v súlade so zákonom (a to tak zákonom o štátnej službe príslušníkov PZ ako aj v súlade so zákonom o ochrane oznamovateľov) a na obvinených policajtov dopadajú úplne iné ustanovenia zákona o ochrane oznamovateľov (ak vôbec nejaké), než na ktoré poukazoval advokát obvinených policajtov a ktoré citovali aj médiá.

Čo spravil minister vnútra

Z webovej stránky ministerstva vnútra možno zistiť, že minister vnútra dočasne pozbavil výkonu štátnej služby obvinených policajtov podľa § 46 ods. 1 písm. b) zákona č. 73/1998 Z.z. o štátnej službe príslušníkov PZ, podľa ktorého „policajt sa **musí** dočasne pozbaviť výkonu štátnej služby, ak by jeho ďalšie ponechanie vo výkone štátnej služby ohrozovalo dôležitý záujem štátnej služby alebo priebeh objasňovania jeho konania a je dôvodne podozrivý, že spáchal trestný čin“ (inak podľa rovnakého ustanovenia nedávno postupovala aj prezidentka, keď dočasne pozbavila výkonu štátnej služby riaditeľa SIS, nakoľko bol obvinený v kauze rozuzlenie).

Ide o obligatórne ustanovenie, teda minister vnútra podľa neho musí postupovať, ak ide o policajta, ktorý je obvinený zo spáchania trestného činu a ktorého ponechanie vo výkone štátnej služby by ohrozovalo záujem štátnej služby. Tento zákonný predpoklad je splnený vždy (a tak sa aj v praxi vždy doposiaľ v polícii postupovalo), ak je policajt obvinený zo spáchania úmyselného trestného činu, ktorého sa mal dopustiť pri výkone štátnej služby, t. j. v príčinnej súvislosti s výkonom svojho povolania. Tak je tomu aj v prípade šiestich obvinených policajtov, ktorí nie sú obvinení z nedbanlivostného trestného činu (napríklad zo spôsobenia dopravnej nehody), ale zo spáchania úmyselného trestného činu, pri ktorom mali zneužiť svoju právomoc verejného činiteľa (tak to bolo aj v prípade riaditeľa SIS). Nevie si predstaviť jednoznačnejší dôvod na dočasné pozbavenie výkonu štátnej služby policajta ako obvinenie policajta zo spáchania trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa, ktorého sa mal dopustiť pri svojej práci.

Minister vnútra teda musel týchto policajtov dočasne pozbaviť výkonu štátnej služby, nakoľko mu to prikazuje priamo zákona a minister vnútra tu nemá žiadne právo voľby (argumentum slov „musí“ uvedený v ustanovení § 46 ods. 1 zákona o štátnej službe príslušníkov PZ). Pokiaľ doposiaľ títo policajti neboli dočasne pozbavení výkonu štátnej služby tak išlo o zjavné porušenie zákona zo strany predchádzajúcich ministrov vnútra.

Advokát obvinených policajtov poukazoval na to, že ich trestné stíhanie je nedôvodné a preto nemalo prísť k dočasnému pozbaveniu výkonu štátnej služby policajtov, avšak toto je buď účelová verejná manipulácia z jeho strany alebo nevedomosť, nakoľko o tom, či je v prípravnom konaní konkrétne obvinenie dôvodné alebo nedôvodné rozhoduje prokurátor ako pán prípravného konania a nie súd, ktorý rozhodoval o ich prepustení z väzby na slobodu. V tomto smere možno tomuto advokátovi odporučiť na prečítanie známy nález Ústavného súdu SR (sp. zn. PL. ÚS/1/2022 zo dňa 21.06.2023), v ktorom ústavný súd celkom jasne a zrozumiteľne uviedol, že pánom prípravného konania je prokurátor a nie súd rozhodujúci o väzbe a o dôvodnosti obvinenia v prípravnom konaní rozhoduje s konečnou platnosťou prokurátor. Pokiaľ teda je aj naďalej vedené trestné stíhanie týchto policajtov, potom nie je možné argumentovať tým, že súd rozhodujúci o ich väzbe skonštatoval nedôvodnosť trestného stíhania (tak ako to stále účelovo opakuje advokát policajtov), nakoľko tú v konečnom dôsledku v prípravnom konaní posudzuje vždy a výhradne prokurátor. Minister vnútra sa preto nemôže riadiť podľa rozhodnutia krajského súdu o väzbe, ale musí postupovať podľa aktuálneho stavu, ktorý je taký, že títo policajti sú aj naďalej obvinení a ich trestné stíhanie nie je skončené.

Prečo minister vnútra nepotreboval súhlas úradu na ochranu oznamovateľov

Ustanovenie § 46 ods. 1 písm. b) zákona o štátnej službe príslušníkov PZ je v pomere špeciality k ustanoveniu § 7 zákona o ochrane oznamovateľov, pretože ide o zákonný príkaz pre ministra vnútra, ktorý neobsahuje žiadne výnimky (to napokon vyplýva aj z poslednej vety ustanovenia § 7 ods. 1 zákona o ochrane oznamovateľov a z ustanovení, na ktoré zákonodarca odkazuje v poznámke pod čiarou). Ustanovenie § 46 zákona o štátnej službe príslušníkov PZ teda neobsahuje žiadnu výnimku podľa ktorej by minister vnútra takto postupovať nemusel, či nemohol, respektíve podľa ktorej by si mal na postup podľa § 46 ods. 1 písm. b) zákona o štátnej službe príslušníkov PZ pýtať najskôr súhlas od úradu na ochranu oznamovateľov.

Je nutné pritom dôsledne odlišovať pracovnoprávne úkony, ktoré zamestnávateľ urobiť môže, ale aj nemusí (napríklad prepustiť niekoho z pracovného pomeru) a ktoré urobiť musí, lebo mu to prikazuje priamo zákon. Pri fakultatívnych pracovnoprávných úkonoch sa v prípade, ak má zamestnanec ochranu podľa zákona o ochrane oznamovateľov, vyžaduje predchádzajúci súhlas úradu. Takýto postup sa však netýka „pracovnoprávneho úkonu“, ktorý prikazuje priamo zákon a pri ktorom nie sú žiadne zákonné výnimky ako je to aj napríklad pri postupe podľa § 46 ods. 1 písm. b) zákona o štátnej službe príslušníkov PZ.

Takýto výklad je logický, nakoľko za odvetné opatrenie proti zamestnancovi v zmysle § 2 písm. l) zákona o ochrane oznamovateľov nemožno považovať vnesenie obvinenia za spáchanie trestného činu (uznesenie o vznesení obvinenia nie je pracovnoprávny úkon), pričom dočasné pozbavenie výkonu štátnej služby v zmysle § 46 ods. 1 písm. b) zákona o štátnej službe príslušníkov PZ sa viaže práve a len na vznesené obvinenie a nie na oznámenie protispoločenskej činnosti v dôsledku ktorej bola dotknutým policajtom poskytnutá ochrana (odvetným opatrením pritom môže byť iba pracovnoprávny úkon, ktorý bol vyvolaný oznámením a nie, ktorý bol vyvolaný vznesením obvinenia).

Z uvedeného vyplýva jednoznačný záver, že ak sú splnené podmienky na postup podľa § 46 ods. 1 písm. b) zákona o štátnej službe príslušníkov PZ tak minister vnútra podľa tohto ustanovenia postupovať musí (nie môže) a nejde preto o taký „pracovnoprávny úkon“, ktorý by vyžadoval predchádzajúci súhlas úradu (predchádzajúci súhlas úradu sa vyžaduje len na také úkony zamestnávateľa, ktoré sú voľne v dispozícii zamestnávateľa, sú na jeho úvahe a nie na úkony, ktoré zamestnávateľ urobiť musí).

V tomto smere možno poukázať aj na ustanovenie § 7 ods. 1 zákona o ochrane oznamovateľov, ktoré stanovuje, že súhlas úradu sa nevyžaduje ak ide o skončenie pracovnoprávneho vzťahu v dôsledku skutočnosti, ktorá nezávisí od posúdenia zamestnávateľa, pričom zákon tu v poznámke pod čiarou odkazuje aj na prepustenie policajta zo služobného pomeru, ak bol právoplatne odsúdený za spáchanie úmyselného trestného činu. Za použitia argumentu a maiori ad minus (od väčšieho k menšiemu) musíme dospieť k logickému výkladu, že ak súhlas úradu nie je potrebný pri prepustení policajta zo služobného pomeru pre právoplatné odsúdenie za spáchanie úmyselného trestného činu, potom nie je potrebný ani pri dočasnom pozbavení výkonu štátnej služby z dôvodu vzneseného obvinenia policajtovi pre podozrenie zo spáchania úmyselného trestného činu, nakoľko ani táto okolnosť, vznesenie obvinenia, nezávisí od posúdenia zamestnávateľa. V tomto smere možno poukázať aj na niektoré ďalšie právne predpisy, na ktoré odkazuje § 7 ods. 1 zákona o ochrane oznamovateľov v poznámke pod čiarou ako na príklady, pri ktorých nie je nutné žiadať súhlas úradu s pracovnoprávnym úkonom (napríklad odkaz na § 66 zákona č. 55/2017 Z.z. o štátnej službe, v ktorom sa hovorí o zaradení štátneho zamestnanca mimo činnej služby, ak bol obvinený zo spáchania úmyselného trestného činu; ide o obsahovo takmer totožné ustanovenie ako § 46 ods. 1 písm. b) zákona o štátnej službe príslušníkov PZ; teda na postup podľa § 66 zákona o štátnej službe sa súhlas úradu nevyžaduje a na postup podľa § 46 ods. 1 písm. b) zákona o štátnej službe príslušníkov PZ už by sa súhlas úradu vyžadovať mal hoci ide o takmer identické ustanovenia?: takýto výklad je absurdný a zjavne v rozpore s úmyslom zákonodarcu a preto ho treba odmietnuť). Je preto úplne zjavné, že minister vnútra na svoj vyššie popísaný postup nepotreboval súhlas úradu.

Som preto názoru, že dočasné pozbavenie výkonu štátnej služby u šiestich obvinených policajtov je plne v súlade so zákonom a minister vnútra nemal inú voľbu, pretože inak by postupoval v rozpore s ustanovením § 46 ods. 1 písm. b) zákona o štátnej službe príslušníkov PZ a porušoval by zákon tak ako jeho predchodcovia, pričom takýto postup mu nezakazoval ani zákon o ochrane oznamovateľov.

Zjavné je aj to, že postup podľa § 46 ods. 1 písm. b) zákona o štátnej službe príslušníkov PZ voči obvineným šiestim policajtom nemá príčinnú súvislosť s ich oznámením, nakoľko tento postup vyplýva zo vneseného obvinenia a nie z ich oznámenia a takýto postup v prípade vzneseného obvinenia stanovuje priamo zákon a to spravidla až do skončenia trestného stíhania obvineného policajta.

Záver alebo učebnicové zneužitie práva?

Na záver je nutné uviesť, že možno mať pochybnosti, či poskytnutie ochrany pre obvinených policajtov, či aj ďalších im spriaznených, či blízkych osôb zo strany špeciálnej prokuratúry bolo

urobené v dobrej viere a či by sa vôbec na nich mal vzťahovať zákon o ochrane oznamovateľov, t. j., či v danej veci nešlo o klasické zneužitie práva, ktoré by nemalo požívať ochranu (oznamovateľom v zmysle § 2 ods. 1 zákona o ochrane oznamovateľov nie je ten, ktorý oznámenie neurobí v dobrej viere). Napokon, zákon o ochrane oznamovateľov nebol napísaný a prijatý na to, aby zabezpečil policajtom dlhoročné nedotknuteľné pôsobenie v určitých funkciách a to dokonca aj vo funkciách, ktoré sú obsadzované vždy politickými nominantmi (napríklad v danom prípade pozícia šéfa policajnej inšpekcie, ktorého nominuje minister vnútra; dokonca aj samotná predsedníčka úradu na ochranu oznamovateľov v jednom z rozhovorov uviedla, že pri politických nomináciách by štatút chráneného oznamovateľa nebol celkom na mieste). Je to logické, pretože v opačnom prípade by napríklad ministri mohli požiadať taktiež o ochranu a ak by im bola poskytnutá, potom by ich nikto (predseda vlády, či NR SR) nemohli dostať preč z funkcií bez súhlasu úradu a ak by nebol daný, zostali by vo funkciách bez ohľadu na výsledky volieb a bez ohľadu na to, že by bola napríklad kreovaná nová vláda.

Zákon na ochranu oznamovateľov dopadá na whistleblowerov a nie na policajtov, ktorým sa nechce odísť z funkcií a ktorí boli dočasne pozbavení výkonu štátnej služby nie preto, že by niečo oznamovali, ale preto, že pred niekoľkými rokmi boli obvinení zo spáchania závažného trestného činu, ktorého podstatou má byť zneužitie právomoci policajta z ich strany. Tento zákon má navyše chrániť whistleblowerov pred tým aby neboli prepustení zo zamestnania za trest, že oznámili niečo čo sa týka ich zamestnávateľa (je príznačné, že podľa mediálnych informácií títo chránení policajti oznamovali údajnú trestnú činnosť viacerých osôb, avšak nie svojho zamestnávateľa, pričom zákon o ochrane oznamovateľov má chrániť oznamovateľa práve pred jeho zamestnávateľom a nie pred kýmkoľvek, pričom zamestnávateľom policajtov nie je štát ako taký, ale je ním ministerstvo vnútra). Cieľom a ani účelom zákona na ochranu oznamovateľov nie je pritom vytváranie osobitnej kasty (elity) policajtov, na ktorých neplatí zákon o štátnej službe príslušníkov PZ a ani „zabetónovanie“ elitných (nedotknuteľných) policajtov v ich riadiacich funkciách.

Zákon by mal platiť pre každého policajta rovnako, pričom ustanovenie § 46 ods. 1 písm. b) zákona o štátnej službe príslušníkov PZ by nemalo byť účelovo popierané, či obchádzané prostredníctvom zákona o ochrane oznamovateľov. Na postup ministra vnútra v tejto veci treba preto nahliadať nielen z toho pohľadu, že urobil iba to, čo mu prikazuje výslovne zákon, ale aj z pohľadu, aby nedochádzalo k zneužívaniu práva, t. j. využívaniu zákona o ochrane oznamovateľov v rozpore s jeho účelom, tak ako to bije do očí v prípade obvinených policajtov a skupiny okolo nich (zneužitie práva sa charakterizuje ako konanie zdanlivo dovolené, ktorým má byť dosiahnutý nedovolený výsledok). Zneužitie práva pritom nepožíva právnu ochranu a v právnom poriadku nemôže byť tolerovateľné.

[ZDROJ](#)